

Kajaanin
kaupungin
koulutusliikelaitos
Tilinpäätös 2020

Sisällysluettelo

1 Toimintakertomus	2
1.1 Liikelaitoksen johtajan katsaus.....	2
1.2 Liikelaitoksen hallinto	4
1.3 Taloudellinen kehitys	6
1.4. Olennaiset tapahtumat	7
1.5. Liikelaitoksen henkilöstö	7
1.6. Ympäristöasiat.....	8
1.7. Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittymiseen vaikuttavat seikat	8
2 Talousarvion toteutumisvertailu	8
2.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen.....	8
2.2 Talousarvion toteuma, tuloslaskelma ja investointiosa	15
3 Tilinpäätöslaskelmat	16
3.1 Tuloslaskelma.....	16
3.2 Rahoituslaskelma.....	17
3.3 Tase.....	19
3.4 Tilikauden tuloksen käsittely.....	20
4 Tilinpäätöksen liitetiedot	21
4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	21
4.2 Tuloslaskelman liitetiedot	21
4.3 Taseen liitetiedot.....	22
4.4 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	25
4.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot.....	25
4.6 Toimeksiantojen pääomat	25
5 Kirjanpitokirjat ja tositelajit	26
6 Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkintä	27

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos

1 Toimintakertomus

1.1 Liikelaitoksen johtajan katsaus

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos on vastannut toisen asteen koulutuksesta kahdeksan vuoden ajan. Liikelaitoksen oppilaitoksia ovat Kajaanin lukio ja Kainuun ammattiopisto. Kiinteät toimipaikat sijaitsevat Kajaanissa, Vuokatissa, Kuusamossa ja Vantaalla.

Liikelaitoksen taloudellinen tulos on erinomainen vuodelta 2020. Ammatillisen koulutuksen rahoituksessa tuloksellisuuden osuus kasvoi vuonna 2020 ja Kainuun ammattiopisto pärjasi koulutuksen järjestäjien välisessä vertailussa hyvin. Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän ennakoimattomuus ja kilpailutilanne suhteessa muihin koulutuksen järjestäjiin tuo kuitenkin haasteita tulevaisuuden suunnitteluun. Vuosittaiset rahoitusvaihtelut voivat olla suuria ja niihin pitää osata varautua. Keskeistä on oman toiminnan jatkuva kehittäminen.

Kajaanin lukio on vakiinnuttanut kestävänsä taloutensa jo neljänä edellisenä vuonna saavutetulle vakaalle tasolle. Tervettä talouskehitystä ovat tukeneet erityisesti kohtuullisen hyvä hakijatilanne, vähäinen keskeyttämisten määrä ja kurssitarjoittimen kehittäminen sekä kiinteistömenojen jakaminen KAO:n liiketalouden sekä hius- ja musiikkialan koulutuksen kanssa.

Strategia ja organisaatiouudistus

Keväällä 2020 valmistui lopullisesti uusi strategia ja sen jälkeen saatiin myös uuden organisaation valmistelu päätökseen ja se astui voimaan 1.8.2020. Organisaatiouudistuksen lähtökohtana oli moniportaisuuden vähentäminen ja esimiesten saavutettavuuden parantaminen. Suurin muutos olikin tulosyksiköiden uudelleen organisoitumisessa. Esimiestasoa madallettiin ja tulosyksikköjakoa tarkasteltiin uudelleen. Tulosyksiköitä uudessa organisaatiossa on yhdeksän (9), viisi tulosyksikköä enemmän kuin aikaisemmin. Koulutusliikelaitoksen uuden strategian tavoitteiden pohjalta aloitettiin vuosille 2020-2025 uusien toimintasuunnitelmien rakentaminen.

Koulutusliikelaitoksen strategiassa pyritään vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin. Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos on innostuksen ja kestävänsä kehityksen lähde. Innostumme yhdessä ja pyrimme kaikessa toiminnassamme huomioimaan kestävänsä kehityksen, huolehtien opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvoinnista ja jaksamisesta kestävällä tavalla.

Yksi isoista strategisista teemoista on pedagogiikan uudistaminen ja tämän myötä palkattiin organisaation sisältä kaksi uutta pedagogista suunnittelijaa. Työelämäyhteistyön laajentamiseksi avattiin työelämäkoordinaattorin tehtävä. Strategian mukaisesti toiminnassa korostetaan kestävänsä kehitystä kaikilla osa-alueilla: opetuksessa, toimintakulttuurissa ja johtamisessa. Kestävänsä kehityksen tukemiseen ja ylläpitämiseen nimettiin kestävänsä kehityksen lehtori.

Strategia nostaa esille erityisesti kolme arvoa: Hyvät tavat sekä yhteisöllisyyden ja yksilöllisyyden, jotka eivät ole toisiaan poissulkevia. Samaan aikaan olemme yhteisöllisiä ja tarjoamme opiskelijoille yksilöllisiä opintopolkuja. Jatkossa keskiössä on entistä enemmän välittäminen ja huolehtiminen, opiskelijan kohtaaminen sekä ohjauksen ja opetuksen antaminen.

Koronan vaikutukset toimintaan

Vuosi 2020 tullaan muistamaan koronaviruksen aiheuttamista poikkeusoloista. Terveysturvallisuussyistä ja valmiuslain mukaisesti koulutusliikelaitoksessa otettiin keväällä käyttöön etätyö, -opetus ja -kokoukset. Tilanne vaati melkoisen digiharppauksen niin opiskelijoilta kuin koko henkilöstöltä. Etätyön tekeminen vauhditti sähköisen päätöksenteon valmistelua ja opetuksen uudelleen järjestämistä. Sähköisten opetus- ja asiakaspalvelujen merkitys tulee jatkossa entisestään kasvamaan. Työnteko tulee muuttumaan ja työssä tarvitaan entistä enemmän sähköisiä pilvipalveluja, kanavia viestintään ja työkaluja, jotka mahdollistavat yhteistyön osapuolten ollessa fyysisesti hajallaan. Ja lähiopetuksen arvo ja merkitys nousivat keskustelussa aivan uudelle tasolle.

Ympäristöasioiden näkökulmasta koronavuosi on tuonut hyvääkin. Matkustamisen väheneminen on näkynyt taloudessa ja ympäristökuormituksessa. Koulutusliikelaitoksessa ei ole voitu järjestää normaalilla tavalla fyysisiä tapahtumia. Valmistujaisia on vietetty pienessä piirissä ja erilaisia tapahtumia striimattuna verkossa. Henkilöstön tavanomaisia kevätjuhlia ja pikkujouluja ei ole järjestetty. Etäopetuksen ruokailukustannusten kattamiseksi opiskelijoille maksettiin vappusatanen.

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos varautui influenssavirukseen ja siitä aiheutuviin terveydellisiin haittoihin suojaamalla henkilöstönsä influenssarokotteella marraskuussa 2020. Rokotteen ottamista suositeltiin erityisesti koronapandemian aikana, koska samanaikaisesti sairastettu influenssa ja korona voi olla vielä vaarallisempaa. Rokotteen otti 71 % henkilöstöstä. Kajaanin kaupunki heikensi merkittävästi työterveyspalveluja vuoden 2020 alusta osana talouden sopeuttamisohjelmaa. Henkilöstön keskuudessa muutos on otettu vastaan tyrmistyneenä ja se on herättänyt paljon kriittistä keskustelua, joka on heijastunut laajemminkin työhyvinvointiin ja työnantajakuvasta annettavaan palautteeseen.

Opiskelijat ja henkilöstö

Ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärät ovat säilyneet jokseenkin edellisvuoden tasolla ns. jatkuvan haun ja kesäopintojen sekä laajennettujen oppisopimuskoulutuksen ansiosta. Kajaanin lukion opiskelijamäärä on pysynyt oletetuilla tasoilla.

Ammatillisen tutkinnon suoritti yhteensä 1020 opiskelijaa, joista perustutkinnon 733, ammattitutkinnon 264 ja erikoisammattitutkinnon 23 opiskelijaa. Ammatillisen tutkinnon ohella yo-tutkinnon suoritti yhteensä 20 opiskelijaa, Kajaanissa 17 ja Kuusamossa 3 opiskelijaa. Yo-tutkinnon suorittaneita oli yhteensä 202, päivälukiosta 198 ja aikuislinjalta 4.

Ammatillisen koulutuksen ns. reformilainsäädäntö on ollut voimassa nyt kolme vuotta. Henkilöstö on vienyt uusia toimintaperiaatteita sitoutuneesti ja vastuullisesti eteenpäin. Samalla olemme havainneet, että lainsäädännön mukaiset toimintamallit vaativat vielä oppilaitostasolla kehittämistä, kuten henkilökohtaistaminen ja HOKS- prosessi. Kainuun ammattiopiston opetushenkilöstö on ollut kaksi vuotta uudessa vuosityöaikajärjestelmässä. Järjestelmän tehokas hyödyntäminen opetteluttaa edelleen sekä työnantajaa että työntekijöitä.

Itseohjautuvuus on tämän ajan termejä. Sitä tarvitaan entistä enemmän kaikkialla ja aivan erityisesti työelämässä, mutta sitäkin on opeteltava ja harjoiteltava ennen ”syvään päähän hyppäämistä”. Vuosityöaikajärjestelmä haastaa myös opettajia ja henkilöstöä itseohjautuvuuden suhteen. Opiskelijoista ja henkilöstöstä välittämiseen ja huolehtimiseen perustuvassa oppilaitoskulttuurissa on osattava johtaa ja arvioida itseohjautuvuuden etenemistä ja hyödyntämistä. Itseohjautuvuus on hyvä renki, mutta huono isäntä.

Opiskelija- ja väestöpohjan rapautuminen Kainuun ja Koillismaan alueella aiheuttaa jatkossa toimintojen ja talouden sopeuttamistoimia. Vastaavat haasteet koskettavat useita koulutuksen järjestäjiä Suomessa ja alueellinen kehitys on entisestään eriarvoistunut. Koulutuksen järjestäjän ydinosuamista on se, että kyetään sopeutumaan kulloiseenkin markkina- ja kysyntätilanteeseen. Toisaalta myös alueella on kyettävä näkemään entistäkin voimakkaammin toisen asteen koulutus yhtenä keskeisenä elinvoiman ja aluekehityksen välineenä.

Kajaanin kaupungin tietohallinnon uudelleen järjestelyissä koulutusliikelaitoksen tietohallinto KAMIT siirtyi osaksi Kajaanin kaupungin tietohallintoa 1.8.2020 alkaen. Uudistus oli aloitettu jo vuonna 2017, mutta edelleenkin se ei herätä luottamusta koulutusliikelaitoksen henkilöstössä. Erilaiset tietohallintoon liittyvät kehittämistoimet niin hallinnollisessa kuin pedagogisessakin mielessä ovat toisen asteen koulutuksessa pysähtyneet, siltä osin kuin ne liittyvät tietohallintoon ja yleensä kaikki liittyvät tänä päivänä.

Kajaanin kaupungin taloushallinnon uudelleen järjestelyissä koulutusliikelaitoksen taloushenkilöstö siirtyi osaksi kaupunkikonsernin taloushallintoa 1.1.2020 alkaen. Taloustoimintojen keskittämisessä ensisijainen tavoite on turvata ja hoitaa toimialojen ja liikelaitosten talouden tehtävät sekä varmistaa osaaminen ja varahenkilöt.

Syksyllä siirrettiin yli viisikymmentä aikuiskoulutuksen opettajaa lehtorin virkoihin. Muutoksen taustalla oli lain mukainen opettajan tehtävien hoitaminen virkavastuulla. Kaksi tukipalvelujen työntekijää, suunnittelija ja hankinta-asiamies siirtyivät Kajaanin kaupungille keskitettyjen toimintojen takia. Vuoden aikana eläköityi seitsemäntoista (17) henkilöä.

Kajaanin kaupungin ParTy (Työterveyslaitoksen parempi työyhteisö -kysely) järjestettiin syksyn aikana ja koulutusliikelaitoksen kokonaistulokset olivat hyvät. Henkilöstö viihtyy työssään, vaikka työ koetaan monella tavalla raskaaksi. Esimiestyöhön on kohdistunut edelleen paljon painetta henkilöstön ja opiskelijoiden taholta. Esimiehet ovat kamppailleet usein riittämättömyyden tunteen kanssa.

Kajaanin kaupungin lukiokoulutuksen historian kirjoittaminen jatkui toimintavuoden aikana professori Reijo Heikkisen toimesta. Teoksen on määrä olla valmiina keväällä 2021. Korona-aika hidasti myös omalta osaltaan teoksen valmistumista. Valtakunnalliseen lukiouudistukseen ja uusiin opetussuunnitelmiin on Kajaanin lukiossa varauduttu hyvin ja vastuullisesti.

Toimitilamuutokset

Vuorikatu 2 kiinteistön peruskorjaus- ja uudisrakentaminen valmistuivat jokseenkin aikataulussaan syyslukukauden alkaessa. Kokonaiskustannukset pysyivät ennakoidussa budjetissa eli alle 4,5 M €. Vuorikadun ratkaisulla mahdollistettiin Timperin alueen heikkokuntoisista tiloista luopuminen ja kokonaisneliömäärän pienentäminen 4 000 m²:llä.

OPPI 3 asuntolarakennuksen (ns. käärmetallo) purkamisesitys jätettiin Kajaanin kaupungin rakennusvalvontaan. Koulutusliikelaitos irtisanoi OPPI 3 rakennuksen vuokrasopimuksen Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitoksen kanssa ja solmi uuden määräaikaisen vuokrasopimuksen Kiinteistö Oy Kajaanin Pietarin kanssa osoitteessa Ketunpolku 5, Kajaani olevien opiskelija-asuntojen osalta. Mikäli OPPI 3 rakennuksen purkaminen toteutuisi, niin vaihtoehtoina olisi jäädä pitkäaikaisesti Ketunpolku 5:een tai lähteä mukaan esim. Sammonkaari kortteliin (entinen linja-autoaseman tontti).

Yhteistyötä omassa ja alueen toimintaympäristössä

Edukai Oy jatkoi itsenäistä, yhtiömuotoista toimintaansa Kainuun ammattiopiston rinnalla ei-tutkintotavoitteisen, markkinoilla toteutettavan koulutuksen järjestäjänä. Kilpailutilanne markkinoilla on entisestään koventunut ja opiskelijahankinta vaikeutunut. Tilinpäätös päättyi ylijäämäiseksi.

Vuokatin urheiluopiston ylläpitäjänä toimii Vuokatin säätiö ja Kainuun ammattiopisto on ollut vuodesta 2010 alkaen sen yhtenä taustayhteisönä. Liikunta-alan ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestämislupa on ollut Kajaanin kaupungilla vuodesta 2019 alkaen. Kainuun ammattiopiston hyvinvointiala on ollut vastuussa liikunta-alan koulutuksista Vuokatissa. Liikunta-alan koulutusta toteutetaan tiiviissä yhteistyössä Vuokatin urheiluopiston kanssa ja opiskelijamäärät ovat kasvaneet.

Kuntalain mukainen hallintosääntö on toiminut hyvin ja sen avulla johtokunta on toteuttanut onnistuneesti johtamis- ja valvontatehtävänsä. Johtokunta on katsonut vastuullisesti ja laaja-alaisesti tulevaisuuteen. Kajaanin kaupungin hallintosäännön lisäksi koulutusliikelaitos on tehnyt osana johtamisjärjestelmän uudistusta oman toimintasäännön uuden organisaatorakenteen mukaisesti sekä laatinut Johtamisen periaatteet- dokumentin kuvaamaan koulutusliikelaitoksen toimintaa ja johtamista.

Henkilöstö on suorittanut tehtävänsä vastuullisesti ja yhdessä opiskelijoiden kanssa on pystytty edelleen rakentamaan tulevaisuuteen katsovaa toiminta- ja työskentelymallia. Liikelaitoksen kahdeksas toimintavuosi onnistui kauttaaltaan hyvin. Haluan kiittää koko liikelaitoksen henkilöstöä ja opiskelijoita hyvästä ja vastuullisesta työstä koronavuonna 2020.

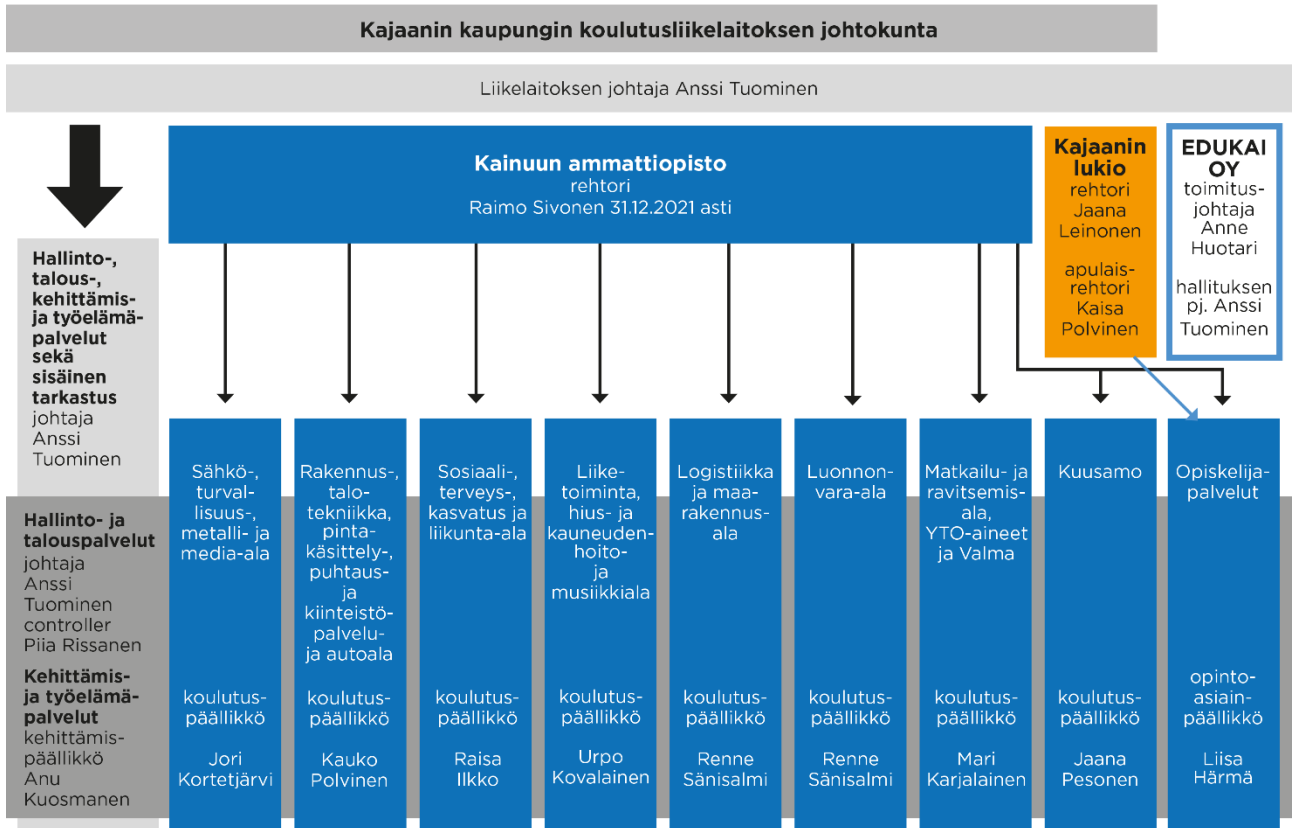
1.2 Liikelaitoksen hallinto

Kajaanin kaupungin ylläpitämä koulutusliikelaitos on aloittanut toimintansa vuonna 2013. Koulutusliikelaitos järjestää toisen asteen lukiokoulutusta (Kajaanin lukio) ja ammatillista koulutusta (Kainuun ammattiopisto). Lukiokoulutuksella on toimipaikka Kajaanissa ja ammatillisella koulutuksella Kajaanissa, Kuusamossa, Vantaalla ja Vuokatissa.

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen toimintaa säätelevät lukiokoulutuksesta ja ammatillisesta koulutuksesta annetut lait ja asetukset sekä muut ammatillista ja lukio-opetusta koskevat säädökset ja määräykset, Kajaanin kaupungin hallintosääntö ja koulutusliikelaitoksen johtokunnan hyväksymä toimintasääntö.

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen organisaatio 1.8.2020

Liikelaitoksella on oma johtokunta, jonka kautta kaupunki toteuttaa omistajaohjaustaan. Johtokunnassa on edustajat myös Kuusamosta, Kuhmosta/Suomussalmelta. Liikelaitoksen johdon muodostavat johtokunta, liikelaitoksen johtaja ja tulosalueiden johtajat/rehtorit, (lukio ja ammatillinen koulutus). Liikelaitoksen tulosalueet ovat ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen tulosalueet. Liikelaitoksen sisällä toimii kaksi oppilaitosta: Kajaanin lukio ja Kainuun ammattiopisto ja lisäksi erillisenä yksikkönä, kilpailuneutraalilla tavalla toimiva kaupungin omistama liikelaitoksen tytäryhtiö Edukai Oy.

Vaalikauden 2019-2021 johtokunnan jäsenet

Kajaanin kaupunginhallituksen päätöksellä § 149 13.8.2019, vaalikaudella 2019-2021 toimii seuraavista jäsenistä ja varajäsenistä koostuva johtokunta.

Varsinaiset jäsenet	Varajäsenet
Pauli Pyykkönen, pj. (Kajaani)	Tommi Anttalainen (Kajaani)
Erkki Hämäläinen, varapj. (Kuusamo) 16.6.2020 saakka (KH 16.6.2020 § 117)	Tomi Meriläinen (Kuusamo)
Anne Koski-Heikkinen, varapj. (Kuusamo) 17.6.2020 alkaen	
Noora Kyllönen (Kajaani)	Susanna Määttä (Kajaani)
Eero Suutari (Kajaani)	Kari Saukkonen (Kajaani)
Ella Kiljunen (Kajaani)	Tiina Heikkinen (Kajaani)
Esa Niiranen (Kajaani)	Karl Kunnas (Kajaani)
Olga Alanne, (Kajaani)	Eila Aavakare (Kajaani)
Mervi Tornberg-Karjalainen (Kuusamo)	Pauli Miettinen (Kuusamo)
Tuovi Kempainen (Suomussalmi)	Pekka Heikkinen (Kuhmo)
Minna Keränen, henkilöstön edustaja	Piipponen Eira
Helena Ohtonen, kh:n edustaja	

1.3 Taloudellinen kehitys

Koulutusliikelaitoksen vuosi 2020 oli talouden näkökulmasta katsottuna erinomainen. Suurin vaikutus talouden toteumaan on ollut odotettua suuremmilla valtionosuuksien rahoituspäätöksillä sekä koronan vuoksi pienentyneillä kustannuksilla.

Liikelaitoksen vuoden 2020 alkuperäisessä talousarviossa arvioitiin liikelaitoksen valtionosuustuloiksi yhteensä 28,8 M €. Lukion rahoitusarvio oli 3,2 M € ja päätös oli lopulta yli 3,4 M €. Lukio sai lisäksi valtion erityisavustuksena koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi 41 000 €. Kainuun ammattiopiston osalta talousarvioon kirjattiin valtionosuustuloksi 25,6 M €. KAO:n valtionosuuskertymä erillisten lisäraahakujen myötä vuonna 2020 oli lopulta ennätykselliset 28,7 M € (kasvu vuoteen 2019 verrattuna +12%). Erillisiä koronaan liittyviä valtionosuuksia KAO sai 70 000 euroa, joka sisältyy perusvaltionosuuteen. Valtionosuuskertymä osoittaa, että KAO on pärjännyt koulutuksenjärjestäjien keskinäisessä vertailussa ja uuden mallin mukaisessa rahoitusjärjestelmässä erinomaisesti. Viime vuonna ministeriö teki myös päätöksen, jolla ammatillisen koulutuksen rahoituslaskennan perusteet jäädytetään toistaiseksi vuoden 2020 tasolle, eli perus-, suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksen osuudet ovat jatkossakin 70/20/10 %.

Liikevaihdon koko vuoden toteuma oli 34,2 M €, josta valtionosuudet olivat siis suurin tuloerä (32,1 M €). Liikevaihtoon sisältyy yksittäisenä, satunnaisena eränä myös oppilastyönä rakennetun omakotitalon myynti Kajaanissa. Liiketoiminnan muiden tuottojen toteuma, joka koostuu suurimmaksi osaksi erilaisista hanketuloista, oli arvioitua pienempi (TOT 1,5 M €/TA 1,9 M €). Liiketoiminnan muissa tuotoissa yksittäisenä, satunnaisena eränä on kirjattu myös pitkän prosessin myötä saatu arvonlisäveropalautus vuoden 2016 oppilastöiden myynteihin liittyen. Tämän summa on noin 56 000 euroa. Asiaan liittyvää päätöstä korkeimmalta hallinto-oikeudelta ei tilinpäätöshetkellä kuitenkaan vielä ole. Arvonlisäveron palautus voisi kuitenkin merkitä tulossa olevaa päätöstä, jonka mukaan oppilastyönä myytävät palvelut ja tuotteet olisivat jatkossa mahdollisesti arvonlisäverottomia.

Koronapandemian myötä liikelaitoksen opetus siirtyi etäopetukseen ja -työhön maaliskuun aikana. Tällä oli merkittäviä vaikutuksia kustannuksiin erityisesti vuoden ensimmäisellä puoliskolla. Säästöä kertyi ateria- ja puhtaanapitopalveluissa, matkustamisessa sekä työaineiden ostoissa. Koulutusliikelaitos jakoi toukokuussa noin 1700 opiskelijalle "Vappusatasen", jolla haluttiin tukea opiskelijoiden arkea koronakriisin keskellä. Tämän kustannus oli liikelaitokselle noin 172 000 euroa. Kesän jälkeen opetuksessa siirryttiin hybridimalliin, jossa lähiopetuksen määrää lisättiin ja materiaalien ja palveluiden osalta kustannukset lähtivät nousuun. Koko vuoden osalta toteuma jäi palveluiden osten osalta talousarviota pienemmäksi, mutta aineiden ja tarvikkeiden osalta kustannukset ylittivät talousarvion yli 470 000 €. Henkilöstökuluihin koronalla ei ollut suurta vaikutusta vuoden aikana, koska opetus pyöri täydellä teholla etänäkin. Muutamia lomautuksia toteutettiin kevään ja alkukesän aikana tukipalveluhenkilökunnan osalta. Henkilöstökustannusten kokonaismäärä oli 18,4 M €. Toteutuneeseen liikevaihtoon suhteutettuna henkilöstökustannusten määrä oli 54 %.

Liikelaitos on investoinut vuosina 2019/2020 Vuorikadun kampukseen yhteensä n. 4,5 M €, joka on rahoitettu liikelaitoksen kehittämisrahastosta. Investoinneilla on vaikutus myös vuosittaisten poistojen kasvuun: vuonna 2020 poistot olivat yhteensä n 900 t.€. Seuraavalla tilikaudella poistojen arvioidaan ylittävän 1,5 M €. Koneisiin ja kalustoon koulutusliikelaitos investoi yhteensä n. 685 t. €, mikäli Vuorikadun kiinteistöön kohdistuneita investointeja ei lasketa mukaan.

Koronasta huolimatta liikelaitoksen opiskelijamäärän kehitys on ollut odotetun mukainen. KAO:n opiskelijavuosien kertymä kesäkuun lopussa oli 1374 (1367 vuonna 2019) ja koko vuoden toteuma 2811 (rahoituksen pohjana oleva tavoitteellinen opiskelijavuosimäärä 2824). Lukion oppilasmäärä oli keväällä 563 ja syksyllä 597 (vuonna 2019 564/590).

Koulutusliikelaitos on tehnyt ennakoarvioista poiketen historiansa parhaimman tuloksen tänä poikkeuksellisenä vuonna 2020: ylijäämää kertyi melkein 3,8 M euroa. Keskeisimmät tekijät, jotka ovat vaikuttaneet liikelaitoksen vuoden 2020 talouden toteumaan ja tulokseen, ovat edellä mainitut poikkeuksellisen suuret valtionosuuspäätökset erityisesti KAO:n osalta sekä tietysti koko maailmaan vaikuttanut koronapandemia ja sen myötä pienentyneet kustannukset.

Koulutusliikelaitoksen talouden ja erityisesti rahoituksen näkökulmasta katsottuna suurin haaste lähivuosina ovat pienenevät opiskelijamäärät. Lisähaasteensa talouden ja toiminnan suunnitteluun tuo tieto ja ymmärrys siitä, että vuosittaiset rahoitusmuutokset ammatillisen koulutuksen osalta voivat olla hyvinkin merkittäviä eri koulutuksenjärjestäjien välillä. Näihin tulevaisuuden haasteisiin peilaten liikelaitoksen on hyvä kasvattaa taloudellista puskuriaan, jotta mahdollisia rahoituksellisesti huonompia vuosia pystytään kerrytetyn ylijäämän avulla loiventamaan.

1.4. Olennaiset tapahtumat

- Keväällä 2020 valmistui koulutusliikelaitoksen uusi strategia
- Uuden organisaation valmistelutyö saatiin päätökseen ja se astui voimaan 1.8.2020 alkaen.
- Vuotta 2020 leimasi koronavirus. Korona-tilanne paheni maaliskuussa 2020 ja sen seurauksena henkilöstö siirtyi etätyöskentelyyn ja opiskelijat etäopetukseen Suomen hallituksen 16.3.2020 tekemän päätöksen mukaisesti.
- Etäopetuksen ruokailukustannusten kattamiseksi opiskelijoille maksettiin vappusatanen.
- Koulutusliikelaitos mahdollisti henkilöstönsä suojaamisen influenssavirukselta järjestämällä influenssarokotustilaisuudet omissa tiloissaan.
- Vuorikatu 2 kiinteistön peruskorjaus- ja uudisrakennus valmistuivat vuoden 2020 aikana. Liiketoiminta, musiikkiala, hius- ja kauneudenhoitoala muuttivat väistötiloista peruskorjattuun tilaan vuoden alussa. Uudisrakennukseen henkilöstö muutti elokuun alusta.
- Kajaanin kaupungin tietohallinnon uudelleen järjestelyissä koulutusliikelaitoksen tietohallinto KAMIT siirtyi osaksi Kajaanin kaupungin tietohallintoa 1.8.2020 alkaen.
- Kajaanin kaupungin taloushallinnon uudelleen järjestelyissä koulutusliikelaitoksen taloushenkilökunta siirtyi osaksi kaupunkikonsernin taloushallintoa 1.1.2020 alkaen.
- Kajaanin lukion uudet nettisivut julkaistiin joulukuun alussa 2020.

1.5. Liikelaitoksen henkilöstö

Kajaanin koulutusliikelaitoksen henkilöstövahvuus oli vuonna 2020 yhteensä 303,3 (v.2019 292,5) HTV 2:a, jossa nousua edellisestä vuodesta 10,8 HTV 2:n verran.

Palvelussuhteiden määrä on vaihdellut kuukausittain, minimissään 314 henkilöä ja maksimissaan 332 henkilöä. Palvelussuhteiden määrä 31.12.2020 tilanteen mukaan oli 318 henkilöä (329 hlöä v. 2019). Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen koko henkilöstöstä työskenteli 31.12.2020 toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa 278 henkilöä (87,4 %), määräaikaisessa palvelussuhteessa 40 henkilöä. Palveluksessa olevan henkilöstön sukupuolijakauman mukaan 31.12.2020 koulutusliikelaitoksessa työskenteli 140 miestä ja 178 naista.

Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma oli 15,0 miljoonaa euroa (49 476 €/HTV 2) ja henkilöstökulut henkilösivukuluineen yhteensä 18,4 miljoonaa euroa (17,5 milj. euroa v. 2019). Henkilöstökulujen osuus liikevaihdosta oli 53,73 % (v. 2019 55,08 %), laskua 1,35 prosenttiyksikön verran vuoteen 2019 verrattuna. Vuoden 2020 talousarviosta poiketen liikevaihto kasvoi odotettua enemmän, ja henkilöstökulut vuoden 2020 arvioidun liikevaihdon suhteen olisi ollut noin 59 %. Poissaolot palkattomien yksityisasioiden vuoksi nousivat 908 työpäivää suuremmaksi vuoteen 2019 verrattuna (v. 2020 yhteensä 964 työpäivää ja v. 2019 56 työpäivää). Palkattomien poissaolojen jyrkkä nousu johtuu yksittäisten henkilöiden virka- ja opintovapaista. Vuoden aikana eläkkeelle siirtyi 17 henkilöä ja heidän tilalleen on palkattu uusia työntekijöitä.

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen koulutuspäiviä kertyi yhteensä 612 kalenteripäivää (1014 pv v. 2019).

Kainuun ammattiopiston henkilöstöä on osallistunut vuoden 2019 tapaan tiimioppimisen startti - ja tiimimestari -valmennuksiin. Kuusamon toimipisteessä osaamisen kehittämiseen on järjestetty satunnaisia koulutushetkiä joko koko henkilöstölle tai osalle liittyen muun muassa henkilökohtaistamiseen, osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen, vuosityöaikaan, turvallisuuteen ja muihin käytännön opetusasioihin. Lisäksi koulutusliikelaitoksen henkilöstö on osallistunut alakohtaisiin substanssikoulutuksiin ja kehittänyt omaehtoisesti osaamistaan esimerkiksi ylemmän ammattikorkeakoulun opinnoilla, tutkintokoulutuksilla ja muilla erikostumiskoulutuksilla. Henkilöstön omaehtoista koulutusta on tuettu kaupungin ohjeistuksen mukaisesti.

Kajaanin lukiossa henkilöstön osaamisen kehittäminen on keskittynyt kuluneen vuoden aikana uuden opetussuunnitelman suunnitteluun ja tekemiseen. OPH:n rahoittama Lukiuudistus Kainuussa -hanke on ollut mukana suunnittelussa ja järjestänyt aiheesta asiantuntijaluentoja henkilöstölle.

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksessa huolehditaan hyvin lakisääteisestä työhyvinvointi- ja työsuojelutoiminnasta sekä tuetaan omaehtoista työhyvinvointia monipuolisesti. Koulutusliikelaitoksen sairauspoissaolotyöpäivien määrä väheni edelleen 2,1 työpäivällä/HTV (2020 4,9 tp/HTV, 2019 7,0 tp/HTV; 2018: 8,1 tp/HTV; 2017: 8,86 tp/HTV). Työpäivissä mitattuna sairauspoissaolot laskivat 25 % (v. 2020 1526; v. 2019 2040). Sairauslomien palkkakustannukset pienenevät 76 241 euroa, 24 % (v. 2020 236 809 e/v; v. 2019 313 050 e/v). Työhyvinvointia on tuettu lähinnä henkilöstökerhon toimintojen avulla sekä liikunta- ja kulttuurietu ePassilla. Henkilöstöllä on mahdollisuus käyttää myös työnantajan liikuntatiloja harrastus- ja virkistyskäyttöön. Koulutusliikelaitoksessa tehdään jatkuvaa yhteistyötä työterveyshuollon kanssa sairauspoissaolojen ennaltaehkäisevien toimien kehittämiseksi.

1.6. Ympäristöasiat

Koulutusliikelaitoksen visio 2025 on ”Innostuksen ja kestävän kehityksen lähde”

Toimimme kestävällä tavalla, huolehtien opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvoinnista. Huomioimme toiminnassa kestävä kehityksen kaikilla osa-alueilla: opetuksessa, toimintakulttuurissa ja johtamisessa. Olemme jatkossakin kestävä kehityksen sertifioitu oppilaitos. OKKA säätiön Kestävän kehityksen sertifikaatti on kaikilla KAO:n aloilla, lukio hakee sertifikaattia vuoden 2021 aikana. Ensimmäinen sertifikaatti on saatu KAO:lle vuonna 2010 ja viimeisin vuonna 2017. KAO on ollut keskeisesti mukana kestävä kehityksen indikaattoreiden luomisessa. Uusinta-auditoinnit ovat menossa sosiaali- ja terveysalalla, kasvatusta ja ohjausalalla ja matkailu- ja ravitsemisalalla. Keke-työ on jatkuvaa kehittämistä, eikä keskity pelkästään tehtäviin auditointeihin. Kestävä kehitys on jatkossakin osa normaalia toimintaa oppilaitoksessa. Kestävä kehitys liittyy meidän jokapäiväiseen toimintaamme ja tehtäviin päätöksiin. Tilojen osalta pinta-ala pieneni 497 m² Vuorikadun remontin myötä.

1.7. Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittämiseen vaikuttavat seikat

Koulutusliikelaitoksen kannalta merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät on kirjattu ja eritelty tarkemmin riskitaulukossa.

2 Talousarvion toteutumisvertailu

2.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Koulutusliikelaitos toimii perustehtävänsä ”Tarjoamme kaikille mahdollisuuden osaamisen jatkuvaan kehittämiseen ja oppimiseen” mukaisesti. Visiona on olla innostuksen ja kestävä kehityksen lähde. Arvoina ovat yhteisöllisyys ja yksilöllisyys sekä hyvät tavat.	Koulutusliikelaitoksessa strategian toimeenpanoa on viety eteenpäin yksikkökohtaisten toimintasuunnitelmien muodossa. Tarjoamme koulutusta ja osaamista kaikille ikään katsomatta. Nuorten lisäksi asiakkaitamme ovat yhä enenevässä määrin aikuiset ja alanvaihtajat, myös oppisopimuskoulutuksen määrä kokonaisopiskelijavuosissa on noussut viime vuosina.	Toteutuu osittain ☐
Strategisina tavoitteina ovat ihmisläheinen organisaatio ja johtaminen, pedagogiikan uudistaminen, työelämä- ja korkeakoulu yhteistyön vahvistaminen sekä itseohjautuvuuden ja vuorovaikutustaitojen tukeminen.	Koulutusliikelaitoksen strategiaprosessin yhteydessä tehtiin myös organisaatiouudistus, jonka tavoitteena on viedä strategisia tavoitteita koko organisaation tasolla eteenpäin. Pedagogiikan vahvistamista ja työelämäyhteistyötä tuettiin mm. uusilla työtehtävillä (KAO:ssa rehtorin työparina toimivat pedagogiset suunnittelijat sekä työelämäyhteistyön koordinaattori). Kajaanin lukiossa on meneillään OPS-prosessi, jossa pedagogiikkaa pyritään uudistamaan ja korkeakoulu- ja työelämäyhteistyössä on jo tehty avauksia uuden lukiolain ja opsin myötä.	Toteutuu osittain ☐

Sitovat tavoitteet

Sitova tavoite	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
Tuottovaatimus	Peruspääoman korko	1500 €	Toteutuu
Tilikauden ylijäämä	>0	3 788 187 €	Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
------------------------	---------	--------------	-----------------	------

Hyvää elämää älykkäessä kaupungissa

Koulutusliikelaitos on vahva toisen asteen toimija Kajaanissa, Kainuussa ja Koillismaalla.	KAOn yhteishaun 1. sijaiset hakijat	Yli 520	522 kpl + Valmaan 53 kpl = 575 kpl	Toteutuu
Koulutusliikelaitos on vahva toisen asteen toimija Kajaanissa, Kainuussa ja Koillismaalla.	KAOn jatkuvan haun hakijamäärä vuodessa	Yli 1 800	1767 kpl. Samalla hakijalla voi olla hakemuksia useampaan tutkintoon.	Toteutuu osittain
Koulutusliikelaitos on vahva toisen asteen toimija Kajaanissa, Kainuussa ja Koillismaalla.	Kajaanin lukion hakijamäärä	Yli 180	1. sijaisia hakijoita 195, kaikkiaan 315	Toteutuu
Koulutusliikelaitos on aktiivisesti mukana aluekehittämisessä.	Alueellisten ESR-hankkeiden määrä Kainuun maakunnassa	6 ESR-hanketta	6 kpl	Toteutuu
Koulutusliikelaitos hyödyntää käyttäjälähtöistä teknologiaa.	Amis-opiskelijakyselyn kohta 6. Opetustilat, välineet, työpaikat, digitaaliset ja muut oppimisympäristöt edistävät oppimistani.	> 4,2	4,3	Toteutuu

Resurssiivisautta luontokaupungissa

Koulutusliikelaitos toimii kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.	Olemme kestävän kehityksen sertifioitu koulutusliikelaitos (OKKAsäätiö). Kaikkien yksiköiden sertifiointi ja niiden päivittäminen.	Vuosittainen itsearviointi ja lukiolle on saatu OKKAsertifikaatti	Vuosittainen sertifiointi suoritettu. Lukion sertifikaatti työnalla.	Toteutuu osittain
Koulutusliikelaitos käyttää tiloja tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti.	Tilojen määrä, m ²	Tilojen määrä pienenee yli 10 % vuodesta 2019	Tilojen määrä vähentynyt 8,8 %.	Toteutuu osittain

Tulevaisuus nuorissa

Opiskelijamme viihtyvät ammattiopistossa ja ovat tyytyväisiä opiskeluunsa.	Amis-opiskelijakyselyn päättökysely, kohta 31. Suosittelisitko oppilaitosta? (1–10)	> 8,5	8,58	Toteutuu
Opiskelijamme viihtyvät lukiossa ja ovat tyytyväisiä opiskeluunsa.	Lukion opiskelijakysely: Voin suositella Kajaanin lukiota muille.	> 4,2	4,2	Toteutuu osittain
Opiskelijamme viihtyvät ammattiopistossa ja ovat tyytyväisiä opiskeluunsa.	Opintojen keskeyttäminen KAOssa (Koski-palvelusta katsotaan eronneeksi)	< 9 %	12,2 %	Ei toteudu
Opiskelijamme viihtyvät lukiossa ja ovat tyytyväisiä opiskeluunsa.	Opintojen keskeyttäminen lukiossa.	≤ 2,0 %	2,6%	Ei toteudu
Oppimisympäristöt edistävät oppimista, terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Opiskeluilmapiiri on turvallinen ja oppimista edistävä.	Yksiköiden toiminta on aktiivista ja liikkumista edistävä.	Kaikki yksiköt ovat mukana liikkuva opiskelu-ohjelmassa.	Liikkuva Koulu -hankkeilla on kehitetty opiskelijoiden aktiivisuutta lisääviä malleja Kuusamon yksikössä, rakennus- ja hyvinvointialoilla sekä lukiolla. Koronan takia SAKU ry:n erilaisiin tapahtumiin ei olla pystytty osallistumaan.	Toteutuu osittain

Osaajista elinvoimaa

Koulutustarjontamme on laaja-alaista ja se palvelee aluetta ja yksittäistä asiakasta	Suoritettujen tutkintojen lukumäärä	> 2019	2020 1209 kpl (PT 738 kpl, AT/EAT 291 kpl) 2019 1130 kpl (PT 782 kpl, AT/EAT 348 kpl)	Ei toteudu
Koulutustarjontamme on laaja-alaista ja se palvelee aluetta ja yksittäistä asiakasta	Yhteistyöyritysten määrä	> 2019	2020 521 kpl 2019 532 kpl Sisältää vain yhteistyöyritykset oppisopimusten osalta	Toteutuu osittain
Opiskelijat työllistyvät opintojen päätyttyä tai jatkavat opintojaan.	Amis-päättökysely: Oma arviointi tulevasta tilanteestasi koulutuksen jälkeen. Vastauksena: Töissä tai jatko-opinnoissa	> 87 %	81,6 % Työtön 10,9 % varusmies, vanhempainloma, yms. 7,5 %	Ei toteudu
Opiskelijat työllistyvät opintojen päätyttyä tai jatkavat opintojaan.	Lukion opiskelijoiden sijoittuminen töihin tai jatko-opintoihin	> 90 %	74 %	Ei toteudu

Riskienhallinta

20 – 25 **Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski.** Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.

10 – 16 **Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski.** Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.

4 – 9 **Huomioitava tai seurattava riski.** Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.

1 – 4 **Ei riskiä tai hyvin matala riski.** Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2020
Strategiset riskit	Henkilöstöriskit (eläköityminen ja osaaajien saatavuus)	Todennäköisyys: 4 Vakavuus: 3 12	Osaavien ja pätevien opettajien rekrytointi ollut haasteellista läpi vuoden. Erityisesti määräaikaisten työsuhteiden sekä sijaisuuksien täyttö ollut erityisen haastavaa.
Strategiset riskit	Osaaminen yksittäisten ihmisten varassa	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Vuoden 2020 aikana on tapahtunut paljon henkilövaihdoksia erityisesti tukipalveluissa, mutta riskit eivät ole toteutuneet. Riski on yhä olemassa ja tärkeitä työtehtäviä erityisesti hallinnossa on yksittäisten ihmisten varassa.
Strategiset riskit	Uusi opettajuus (opettaja pedagogina ja ohjaajana, toiminta siirtyy enemmän työpaikoille, jaettu asiantuntijuus/yhteistyön lisääntyminen)	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 2 6	Riski toteutunut osittain. Uuden opettajuuden sisäistämässä on oppilaitoksen sisällä paljon vaihtelua. Asiaa on pyritty edistämään mm. erilaisten hankkeiden avulla.
Strategiset riskit	Uusi strategia ja sen toimeenpano	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 2 6	Keväällä alkanut koronapandemia on hidastanut uuden strategian viestintää ja käytäntöön viemistä merkittävästi. Yksikkökohtaisia toimintasuunnitelmia on kuitenkin alettu valmistelemaan syksyn aikana, joten riski on toteutunut osittain.
Toiminnalliset riskit	Henkilöstön ja esimiesten jaksaminen	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 2 6	Koronapandemian myötä alkanut yleinen epävarmuus sekä uusien toimintatapojen sisäistäminen etäopetuksessa ja etätyöskentelyssä on ollut haastavaa ja raskasta koko henkilökunnalle.
Rahoitusriskit	Ammatillisen koulutuksen rahoitusmalli: <ul style="list-style-type: none"> Opiskelijamääräkehitys (opiskelijavuosien kehitys) Opiskelijoiden suoritukset (tutkinnot ja tutkinnon osat) Vaikuttavuus (opiskelijoiden työllistyminen, opiskelijapalaute ja työelämäpalaute) 	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	KAO:n valtionosuusrahoitus oli ennätyksellisen hyvä, 28,7 M €, kasvua edelliseen vuoteen noin 12 %. KAO:n perusrahoituksen pohjana oleva opiskelijavuosimäärä pysyi edellisen vuoden tasolla (2812/2810) Toteuma jäi kuitenkin hieman alle ministeriön määrittelemän tavoitteellisen opiskelijavuosimäärän (2824). Tällä voi olla negatiivinen

	<ul style="list-style-type: none">Rahoitusmallin sisäistäminen		vaikutus tulevien vuosien rahoitukseen. Rahoitusriskit eivät toteutuneet vuonna 2020, mutta valtionosuuksien suuri kasvu osoittaa sen, kuinka vaikeasti ennakoitavissa uusi ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä on ja kuinka suuria vuosittaiset vaihtelut yksittäisen koulutuksenjärjestäjän osalta voivat olla.
Toiminnalliset riskit	Ammatillisen koulutuksen reformin haltuunotto (henkilökohtaistaminen ja yksilölliset opintopolut, työelämäyhteistyön lisääminen, tutkintorakenne/laaja-alaisuus)	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Riski on toteutunut osittain. Uuden lainsäädännön mukainen opintojen henkilökohtaistamisen-prosessi ei ole yltänyt halutulle tasolle koko KAO:n osalta.
Toiminnalliset riskit	KAO:n ja lukion vetovoimaisuus väestön vähentyessä toiminta-alueella	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 2 6	Riski ei ole toteutunut. Tulevaisuudessa riski korostuu enemmän.
Toiminnalliset riskit	Toimitilat ja niiden käyttöaste	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 2 4	Tilojen tarkkaan käyttöasteen mittaamiseen ei olla saatu ratkaisua. Tilojen käyttöaste ollut kuitenkin vuoden aikana pieni etätyöstä ja -opetuksesta johtuen. Tilojen ja tilaratkaisujen arviointi jatkuu lähitulevaisuudessa.
Toiminnalliset riskit	Asuntoloiden tilanne (opiskelija-asuntolainvestointitarpeita tulevaisuudessa)	Todennäköisyys: 4 Vakavuus: 4 16	Riskit eivät tilojen osalta toteutuneet. Opintien asuntola on irtisanottu 6/2021 loppuun ja väliaikaiset tilat on vuokrattu Vimpelinlaaksosta Ketunpolulta.
Toiminnalliset riskit	Monipuoliset pedagogiset oppimisen toteutustavat (digitaaliset ratkaisut, lähiopetus, monimuoto-opetus, työelämässä oppiminen jne.)	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Riski ei ole toteutunut. Keväällä alkanut etäopetus pystyttiin ottamaan haltuun nopeasti ja hetkellisesti. Jatkossa on oltava vaihtoehtoisia tapoja opetuksen järjestämiseen.
Toiminnalliset riskit	Uusi organisaatio ja johtamisjärjestelmä vastaamaan tämän hetken ja tulevaisuuden haasteita	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Uusi organisaatio otettiin käyttöön elokuun alusta. Kokonaisuuden osalta riski ei ole toteutunut, mutta yksikköjen koko ja opiskelijoiden määrät eivät ole tasapainossa.
Toiminnalliset riskit	Prosessien selkeyttäminen, vastuiden määrittäminen ja dokumentointi	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Ei toteutunut. Uusi johtamisen periaatteet koulutusliikelaitoksessa-dokumentti julkaistiin syksyllä uuden organisaation myötä.
Toiminnalliset riskit	Tietohallinnon uudelleen organisointi	Todennäköisyys: 5 Vakavuus: 4 20	Riski toteutunut osittain. Arjen toiminnassa ei ole havaittu puutteita tai ongelmia. KAMIT-palvelut toimivat hyvin ja kevään nopea siirtyminen etäopetukseen sujui hyvin. Suurin riski liittyy edelleen siihen, kuinka tietohallinnon palvelut

			koulutusliikelaitoksen osalta tullaan hoitamaan jatkossa.
Vahinkoriskit	Työturvallisuus (vastuiden selkiyttäminen ja prosessien tukeminen)	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 2 6	Riskienhallintaohjelma Granitella tehtävä kokonaisvaltainen riskien ja vaarojen arviointi aloittain ja koko liikelaitoksen tasolla on aloitettu. Merkittäviä työturvallisuusriskejä ei ole toteutunut vuonna 2020.
Vahinkoriskit	Yleinen oppilaitosturvallisuus (opiskeluympäristön viihtyisyyden ja turvallisuuden lisääminen)	Todennäköisyys: 4 Vakavuus: 3 12	Oppilaitosturvallisuuteen on panostettu vuoden 2020 aikana: Vuorikadun kampuksella aloitti syksyllä kampusmestari ja turvallisuusalan ylläpitämä aulapalvelu aloitti Opintien kiinteistöissä. Oppi -kiinteistöjen osalta on toteutettu näkyvää valvontaa turvallisuusalan opetuksen kanssa, mikä on tuonut positiivista turvallisuuden tunnetta tilojen käyttäjille. Kesällä 2020 palkattu vartija on myös jättevöittänyt toimintaa. Myös muita kiinteistöjä koskeva kokonaisvaltainen turvallisuussuunnittelu on aloitettu.
Toiminnalliset riskit	Hanketoiminnan rooli ja tarkoituksenmukaisuus	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 2 4	Riski ei toteutunut. Hanketoiminta ja sen koordinointi on kehittynyt vuosien aikana. Liikelaitoksen hankkeiden tehtävä on tukea organisaation perustehtävää.

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet	Toteutunut 2020
Päätöksentekoprosessi	Päivitetään delegointipäätös ja johtamisen periaatteet organisaation uudistuessa 2020.	Päätöksenteon ja johtamisen periaatteet Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksessa-asiakirja on päivitetty uuden 1.8.2020 aloittaneen organisaation mukaisesti. Lisäksi Koulutusliikelaitoksen toimintasääntö on päivitetty (Koulutusliikelaitoksen johtokunta 3.9.2020 §24).
Henkilöstöasiat	Noudatetaan voimassaolevia työehtosopimuksia ja Kajaanin kaupungin ohjeistuksia. Henkilöstön kanssa käydään vuosittain kehityskeskustelut.	On toteutunut. Kehityskeskusteluiden toteuma vuonna 2020 oli 72 %.
Taloussuunnittelu	Talousarvion sitovuuden noudattaminen Vuosittaiset tuloskeskustelut tulosyksiköiden kanssa	Talousarvion toteumaa on seurattu ja raportoitu sovitun mukaisesti. Liikelaitoksen talousarvioon tehtiin vuoden aikana muutos vastaamaan OKM:n poikkeuksellisen korkeata

		<p>rahoituspäätöstä. Myös investointien talousarviota muutettiin vuoden aikana.</p> <p>Vuosittaiset tuloskeskustelut lukion rehtorin ja KAO:n esimiesten kanssa on pidetty keväällä.</p>
Kirjanpito ja maksuliikenne	<p>Kirjanpito on ajantasainen ja luotettava.</p> <p>Ostolaskut käsitellään asianmukaisesti ja ajantasaisesti. Huolehditaan sijaisjärjestelyistä ja opastuksesta.</p> <p>Kassojen tarkistukset</p>	<p>On toteutunut.</p> <p>Liikelaitoksen ostolaskujen asiatarkestus ruuhkautui syksyllä hetkellisesti, mutta tilanne saatiin hallintaan palveluntuottajan kanssa yhteistyötä tekemällä.</p> <p>Liikelaitoksen kassoille on nimetyt vastuuhenkilöt. Erillistarkistuksia kassoille ei suoritettu vuonna 2020. Kassaohjeistus on uusittu vuoden 2020 lopussa.</p>
Talousraportointi	Kuukausittaisen talustilanteen käsittely esimieskokouksissa ja johtokunnassa	On toteutunut suunnitellusti. Liikelaitos luopui oikaistujen tuloslaskelmien käytöstä vuoden 2020 alusta.
Omaisuuksien hallinnointi	Koulutusliikelaitoksen hankinnoissa noudatetaan kilpailutettuja hankintasopimuksia.	On toteutunut, yhteistyötä Kajaanin kaupungin hankintapalveluiden kanssa on tiivistetty.
Tietohallinto ja tietoturva	Toimitaan KamIT:n kanssa yhteistyössä tehtyjen tietoturvaan liittyvien ohjeiden mukaan.	Organisaatio uudistuksen myötä koulutusliikelaitokselle nimettiin oma tietosuoja ja arkistovastuu henkilö, jonka tehtävänä on koordinoita tietosuojaan liittyviä asioita yhteistyössä Kajaanin kaupungin tietosuojatyöryhmän kanssa.
Avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen	<p>Koulutusliikelaitos ei myönnä vakuuksia eikä takauksia.</p> <p>Liikelaitoksen johtaja myöntää avustukset henkilökuntakerholle ja Urheiluakatemialle.</p>	On toteutunut suunnitellusti.
Sopimushallinta	Delegointipäätös määrittelee sopimusten tekijät ja sopimusten hallinnoinnista vastaa hallintosihteeri.	On toteutunut suunnitellusti.
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Hankkeiden avulla kehitetään toimintaa strategian mukaisesti ja niitä koordinoidaan koulutusliikelaitoksen kehittämis- ja kv-tiimissä.	Liikelaitoksen kehittämistiimin toiminta on tukenut hankkeiden hallinnointia. Tiimissä arvioidaan hankeideat ja varmistetaan, että kehittäminen tukee organisaation perustehtävää.

Kajaanin kaupungin Koulutusliikelaitos	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	292,5	322	303

2.2 Talousarvion toteuma, tuloslaskelma ja investointiosa

Tuloslaskelma

Talousarvion toteutumisvertailu / tuloslaskelmaosa sisältää ulkoiset tuotot ja kulut	TA 2020	TA 2020 muutokset	TA2020 muutosten jälkeen	TP 2020	Poikkeama
Liikevaihto	30 209 210	2 912 000	33 121 210	34 228 922	1 107 712
Liiketoiminnan muut tuotot	1 971 351		1 971 351	1 561 023	-410 328
Materiaalit ja palvelut	-7 461 445	-5 250	-7 466 695	-7 279 219	187 476
Henkilöstökulut	-18 222 300		-18 222 300	-18 391 058	-168 758
Poistot ja arvonalentumiset	-1 063 094		-1 063 094	-902 166	160 929
Liiketoiminnan muut kulut	-5 579 688	-130 000	-5 709 688	-5 927 345	-217 657
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-145 966	2 776 750	2 630 784	3 290 157	659 374
Korkotuotot	0		0	0	0
Muut rahoitustuotot	0		0	3 970	3 970
Korvaus peruspääomasta (sitova)	-500		-500	-1 500	-1 000
Muut rahoituskulut	-4 500		-4 500	-7 393	-2 893
Varausten ja rahastojen muutos	162 678		162 678	502 953	340 275
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	11 712		2 788 462	3 788 187	999 725

Investointiosa

Investointiosa	TA 2020	TA 2020 muutokset	TA 2020 muutosten jälkeen	Toteuma 1 - 12/2020	TA - TOT 2020
1902000168 Rakennus- ja talotekniikka	105 000		105 000	19 950	
1902000176 Lukion investoinnit	99 000		99 000		
1902000620 Vuorikatu 2, kalustaminen				111 288	
1902000769 Ammatillisen koulutuksen yhteiset				80 150	
1902000086 Logistiikka/7 v.	200 000		200 000	199 000	
1902000225 Sähkö	25 000		25 000		
1902000291 Metalli	85 000		85 000	109 430	
1902000292 Autoala	85 000		85 000	61 362	
1902000169 Hyvinvointi-ala				19 692	
1902000171 Luonnonvara-ala				158 830	
1902000166 Yhteiset palvelut		80 000	80 000		
1902000226 Maatila	150 000		150 000		
1902000090 Liiketaloudenala	51 000		51 000		
1902000550 Vuorikatu, peruskorjaus	355 000	-180 000	175 000	163 759	
1902000549 Vuorikatu, Uusi B-osa	1 437 000	595 000	2 032 000	2 026 360	
1902000402 Seppälän vertikaalipuutarha-hanke	20 000		20 000	37 105	
Yhteensä	2 612 000	495 000	3 107 000	2 986 925	-120 075

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma sisältää ulkoiset tuotot ja kulut	1.1.-31.12.2020		1.1.-31.12.2019	
Liikevaihto	34 228 921,79		31 836 775,67	
Liiketoiminnan muut tuotot	1 561 022,87		1 733 660,21	
Tuet ja avustukset kunnalta/kuntayhtymältä	0,00		0,00	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 260 155,51		-3 476 011,08	
Palvelujen ostot	-5 019 063,34	-7 279 218,85	-6 059 748,40	-9 535 759,48
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-15 006 216,61		-14 291 699,84	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-2 891 982,12		-2 803 694,12	
Muut henkilösivukulut	-492 859,41	-18 391 058,14	-439 124,45	-17 534 518,41
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-902 165,54		-753 369,75
Liiketoiminnan muut kulut	-5 927 344,74		-5 725 908,60	
Liikeylijäämä (-alijäämä)	3 290 157,39		20 879,64	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	3 970,17		3 691,03	
Korvaus peruspääomasta	-1 500,00		-1 500,00	
Muut rahoituskulut	-7 393,49	-4 923,32	-6 950,85	-4 759,82
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä	3 285 234,07		16 119,82	
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia	3 285 234,07		16 119,82	
Varausten ja rahastojen muutos				
Poistoeron vähennys (+)	-4 042 845,46		-399 188,68	
Rahastojen vähennys (+)	4 545 798,47	502 953,01	800 861,58	401 672,90
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	3 788 187,08		417 792,72	
Tuloslaskelman tunnusluvut:				
Sijoitetun pääoman tuotto, %	21,55		0,13	
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	21,55		0,13	
Voitto, %	9,60		0,05	

Sijoitetun pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + muille maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta)/

(oma pääoma + sijoitettu koroll. vieraspääoma + poistoero ja vap.eht. Varaukset)

Kunnan sijoittama pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta)/

(oma pääoma + lainat kunnalta + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Voitto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen varauksia / liikevaihto)

3.2 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2019
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	3 290 157,39	20 879,64
Poistot ja arvonalentumiset	902 165,54	753 369,75
Rahoitustuotot ja -kulut	-4 923,32	-4 759,82
Tulorahoituksen korjaukset	0,00	-1 661,62
	4 187 399,61	767 827,95
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 986 925,10	-3 373 593,75
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	465 935,69
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	1 661,62
	-2 986 925,10	-2 905 996,44
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 200 474,51	-2 138 168,49
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutokset	322 171,56	1 237 038,88
Saamisten muutos kunnalta	-2 605 403,14	2 494 659,68
Saamisten muutos muilta	1 703 530,85	-1 789 790,66
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-6 276,67	87 005,60
Korottomien velkojen muutos muilta	-613 224,16	108 457,84
	-1 199 201,56	2 137 371,34
Rahoituksen rahavirta	-1 199 201,56	2 137 371,34
Rahavarojen muutos	1 272,95	-797,15
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	2 596,35	1 323,40
Rahavarat 1.1.	1 323,40	2 120,55
	1 272,95	-797,15

Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Investointien tulorahoitus, %	140,19	26,46
Kassan riittävyys, pv	0,03	0,03
Quick ratio	4,97	3,76
Current ratio	4,97	3,86
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	2358	822

Investointien tulorahoitus %

= $100 * (\text{yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{poistot ja arvonalentumiset} - \text{tuloverot}) / \text{investointien omahankintameno}$

Lainanhoitokate

= $(\text{yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{poistot ja arvonalentumiset} + \text{kokrokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$

Kassan riittävyys pv

= $365 \text{ pv} * \text{rahavarat } 31.12. / \text{kassasta maksut tilikaudella}$

Quicratio

= $(\text{rahat ja pankkisaamiset} + \text{rah.arvopaperit} + \text{lyhytaikaiset saamiset}) / (\text{lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{saadut ennakot})$

Currentratio

= $(\text{vaihto-omaisuus} + \text{lyhytaikaiset saamiset} + \text{rah.arvopaperit} + \text{rahat ja pankkisaamiset}) / (\text{lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{saadut ennakot})$

3.3 Tase

Tase		
VASTAAVAA	31.12.2020	31.12.2019
PYSYVÄT VASTAAVAT	6 960 239,97	4 875 480,41
Aineettomat hyödykkeet	1 951 213,59	534 135,98
Tietokoneohjelmistot	9 633,33	16 433,33
Muut pitkävaikutteiset menot	1 941 580,26	517 702,65
Aineelliset hyödykkeet	4 980 554,92	4 312 872,97
Rakennukset	2 660 884,94	0,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	420 828,18	616 350,20
Kuljetusvälineet	481 379,80	333 471,77
Muut koneet ja kalusto yht.	1 417 462,00	1 346 150,59
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	2 016 900,41
Sijoitukset	28 471,46	28 471,46
Osakkeet ja osuudet	28 471,46	28 471,46
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	63 152,19	66 909,88
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	63 152,19	66 909,88
VAIHTUVAT VASTAAVAT	13 500 932,19	12 919 958,51
Vaihto-omaisuus	0,00	322 171,56
Keskeneräiset tuotteet	0,00	322 171,56
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	0,00	225 000,00
Muut saamiset	0,00	225 000,00
Lyhytaikaiset saamiset	13 498 335,84	12 371 463,55
Myyntisaamiset	849 078,38	2 128 961,63
Muut saamiset	335 099,93	251 371,74
Saamiset kunnalta	12 052 928,78	9 222 525,64
Siirtosaamiset	261 228,75	768 604,54
Rahat ja pankkisaamiset	2 596,35	1 323,40
Kassatilit	2 596,35	1 323,40
Maksuliiketilnit	0,00	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	20 524 324,35	17 862 348,80

VASTATTAVAA	31.12.2020	31.12.2019
OMA PÄÄOMA	12 117 261,22	12 874 872,61
Peruspääoma	750 000,00	750 000,00
Kehittämiskassa	3 799 464,75	8 345 263,22
Edellisten tilikausien ylijäämä	3 779 609,39	3 361 816,67
Tilikauden ylijäämä	3 788 187,08	417 792,72
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	4 777 546,83	734 701,37
Poistoero	4 777 546,83	734 701,37
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	83 213,65	86 971,34
Lahjoitusrahastojen pääomat	83 213,65	86 971,34
VIERAS PÄÄOMA	3 546 302,65	4 165 803,48
Lyhytaikainen	3 546 302,65	4 165 803,48
Lainat kunnalta	0,00	0,00
Saadut ennakot	830 859,45	875 621,50
Ostovelat	1 010 545,74	1 463 643,71
Velat kunnalle	142 924,98	149 201,65
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	363 529,38	406 346,49
Siirtovelat	1 198 443,10	1 270 990,13
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	20 524 324,35	17 862 348,80
Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	85,79	80,12
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	7,59	9,80
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	7 568	3 780
Lainakanta 31.12., 1 000 €	0	0

Omavaraisuusaste %

= 100 * (oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko omapääoma - saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus %

= 100 * (vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €

= edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

3.4 Tilikauden tuloksen käsittely

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen johtokunta allekirjoittaa koulutusliikelaitoksen tilinpäätöksen vuodelta 2020 ja päättää, että tilikauden ylijäämä 3 788 187,08 € kirjataan koulutusliikelaitoksen taseeseen oman pääoman tilikauden yli-/alijäämätilille. Liikelaitoksen johtokunta esittää tilinpäätöksen Kajaanin kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

4 Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on aktivoitu hankintamenoon, josta on vähennetty poistot ja rahoitusosuudet. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina pysyvien vastaavien taloudellisen pitoajan perusteella. Alle 10 000 euron hankinnat on kirjattu vuosikuluksi.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenojen mukaan.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

4.2 Tuloslaskelman liitetiedot

Liikevaihto ja muut varsinaisen toiminnan tuotot	2020	2019
Liikevaihto:		
valtionosuudet/yksikköhintarahoitus	32 176 493,00	28 895 649,00
muu liikevaihto	2 052 428,79	2 941 126,67
	34 228 921,79	31 836 775,67
Liitetoiminnan muut tuotot	272 872,85	284 497,91
EU-tuet	560 753,38	650 675,84
Tuet ja avustukset kunnalta	0,00	0,00
Muut tuet ja avustukset	727 396,64	798 486,46
Liikevaihto ja muut tuotot yhteensä	35 789 944,66	33 570 435,88

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet:

Aineettomat hyödykkeet		
Tietokoneohjelmistot	3 vuotta	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	10 vuotta	tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20-40 vuotta	tasapoisto
Muut rakennukset	15-25 vuotta	tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5-10 vuotta	tasapoisto
Kuljetusvälineet	3-5 vuotta	tasapoisto
Kuljetusvälineet, raskaskalusto	7 vuotta	tasapoisto
Muut liikkuvat työkoneet	5-7 vuotta	tasapoisto
Muut liikkuvat työkoneet, maarakennuskoneet	7 vuotta	tasapoisto
Muut raskaat koneet	7 vuotta	tasapoisto
Muut kevyet koneet	5 vuotta	tasapoisto
Atk-laitteet	3-5 vuotta	tasapoisto
Muut koneet ja kalusteet	5-7 vuotta	tasapoisto
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	

Tuloutus kaupungille	2020	2019
Peruspääoman korko	1 500,00	1 500,00

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot euroa	2020	2019
Muut toimintatuotot/myyntivoitot	0,00	
Muut hyödykkeet	0,00	1 661,62
Myyntivoitot yhteensä	0,00	1 661,62

4.3 Taseen liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat

	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet					Yhteensä
	Tietokone-ohjelmistot	Muut pitkävaik. menot	Rakennukset	Muut kiinteät rakent. ja laitt.	Kuljetusvälineet	Muut koneet ja kalusto	Enn.maksut ja keskener.	
Poistamaton hankintameno 1.1.	16 433,33	517 702,65	0,00	616 350,20	333 471,77	1 346 150,59	2 016 900,41	4 847 008,95
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	163 758,72	1 835 437,63	0,00	244 482,15	410 019,37	333 227,23	2 986 925,10
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	1 401 547,29	826 477,43	0,00	0,00	122 102,92	-2 350 127,64	0,00
Tilikauden poisto	-6 800,00	-141 428,40	-1 030,12	-195 522,02	-96 574,12	-460 810,88	0,00	-902 165,54
Kirjanpitoarvo 31.12.	9 633,33	1 941 580,26	2 660 884,94	420 828,18	481 379,80	1 417 462,00	0,00	6 931 768,51

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

	Koti-paikka	Omistus-osuus	Liikelaitoksen osuus		
			omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitto/tappio
Muut asunto-osakkeet					
Asunto Oy Erätie 12-14 D 41	Kajaani	100 %	20 061,46		

Vaihtuvat vastaavat 31.12.2020

Saamisten erittely

	2020	2020	2019	2019
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöltä				
Myyntisaamiset	0,00	94 052,47	0,00	45 264,97
Yhteensä	0,00	94 052,47	0,00	45 264,97
Saamiset kuntayhtymiltä				
Myyntisaamiset	0,00	80,01	0,00	377,90
Yhteensä	0,00	80,01	0,00	377,90
Saamiset kunnalta				
Muut saamiset	0,00	12 052 928,78	225 000,00	9 222 525,64
Yhteensä	0,00	12 052 928,78	225 000,00	9 222 525,64
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0,00	754 945,90	0,00	2 083 318,76
Muut saamiset	0,00	335 099,93	0,00	251 371,74
Siirtosaamiset	0,00	261 228,75	0,00	768 604,54
Yhteensä	0,00	1 351 274,58	0,00	3 103 295,04
Saamiset yhteensä	0,00	13 498 335,84	225 000,00	12 371 463,55

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	2020	2019
Projektisaamiset/EU-hankkeet	260 375,45	522 084,74
Valtiosuudet 2019	0,00	245 865,00
Muut erät	853,30	654,80
Muut siirtosaamiset yhteensä	261 228,75	768 604,54

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely	2020	2019
Peruspääoma 31.12	750 000,00	750 000,00
Kehittämisrahasto 1.1.	8 345 263,22	9 146 124,80
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	-4 545 798,47	-800 861,58
Kehittämisrahasto 31.12	3 799 464,75	8 345 263,22
Edellisten tilikausien yli- /alijäämä 1.1.	3 779 609,39	3 361 816,67
Edellisten tilikausien yli- /alijäämä 31.12.	3 779 609,39	3 361 816,67
Tilikauden yli-/alijäämä	3 788 187,08	417 792,72
Oma pääoma yhteensä 31.12.	12 117 261,22	12 874 872,61

Erittely poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista	2020	2019
Poistoero	4 777 546,83	734 701,37

Vieras pääoma

	2020		2019	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	33 402,19	0,00	37 787,57
Yhteensä	0,00	33 402,19	0,00	37 787,57
Velat kuntayhtymille				
Ostovelat	0,00	4 140,55	0,00	14 523,45
Yhteensä	0,00	4 140,55	0,00	14 523,45
Velat kunnalle				
Ostovelat	0,00	142 924,98	0,00	149 201,65
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	142 924,98	0,00	149 201,65
Velat muille				
Saadut ennakot	0,00	830 859,45	0,00	875 621,50
Ostovelat	0,00	973 003,00	0,00	1 411 332,69
Muut velat	0,00	363 529,38	0,00	406 346,49
Siirtovelat	0,00	1 198 443,10	0,00	1 270 990,13
Yhteensä	0,00	3 365 834,93	0,00	3 964 290,81
Vieras pääoma yhteensä	0,00	3 546 302,65	0,00	4 165 803,48

Siirtovelkojen olennaiset erät	2020	2019
Lomapalkkajaksotus	1 126 123,99	1 199 209,74
Muut erät	72 319,11	71 780,39
Muut siirtovelat yhteensä	1 198 443,10	1 270 990,13

4.4 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	2020	2019
Leasing-vastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	550 110,41	536 506,78
Myöhemmin maksettavat	816 731,53	830 865,51
	1 366 841,94	1 367 372,29
Projektivastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	284 500,00	173 300,00
Myöhemmin maksettavat	112 800,00	50 350,00
	397 300,00	223 650,00
Vuokravastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	148 928,00	
Myöhemmin maksettavat	308 488,00	
	457 416,00	

4.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

	2020	2019
Henkilöstön määrä 31.12.		
vakinaiset	278	290
määräaikaiset	40	37
työllistetyt	0	2
yhteensä	318	329
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	18 391 058,14	17 534 518,41
Henkilöstökuluja aktivoitu	0,00	0,00

4.6 Toimeksiantojen pääomat

	2020	2019
Stipendirahastot		
Kajaanin lukion stipendirahasto	61 400,04	60 952,95
Kainuun ammattiopiston stipendirahasto	1 752,15	5 956,93
YHTEENSÄ	63 152,19	66 909,88

5 Kirjanpitokirjat ja tosittelajit

KIRJANPITOKIRJAT

Päiväkirja	sähköinen
Pääkirja	sähköinen
Myyntireskontra	sähköinen
Ostoreskontra	sähköinen
Palkkakirjanpito	sähköinen
Käyttöomaisuuskirjanpito	sähköinen
Tase-erittelyt	sähköinen
Tilinpäätös	sidottu

TOSITELAJIT

AA Käyttöomaisuuden kirjanpitotosite	sähköinen
AB Käyttöomaisuus kirjanpitotosite	sähköinen
AF Käyttöomaisuus poistotosite	sähköinen
AZ Käyttöomaisuus purkamisen tosite	sähköinen
DA Asiakastosite	sähköinen
DZ Myyntireskontra Asiakkaat-maksu	sähköinen
K1 Kirjanpitoliittymä maksuliikenne	sähköinen
K2 Sips muistiot	sähköinen
KA Ostoreskontra toimittajatosite	sähköinen
KG Ostoreskontra toimittajat-hyvitys	sähköinen
KP Ostoreskontra tilien ylläpito	sähköinen
KR Ostoreskontra toimittajat lasku	sähköinen
KZ Ostoreskontra toimittajat maksu	sähköinen
M1 Myyntireskontraliittymä	sähköinen
PA Palkat	sähköinen
RE Hankinta - lasku brutto	sähköinen
RV Myynti - laskun siirto	sähköinen
SA Pääkirjatilitosite	sähköinen
SB Palkat lomapalkkavaraukset	sähköinen
WE Varastokirjaukset tavaravastaanotto	sähköinen
ZD Luottotappiokirjaus	sähköinen
ZK Liittymät palvelukassa	sähköinen

6 Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkintä

Kajaanissa päivänä kuuta 2021

Johtokunta:

Pauli Pyykkönen, puheenjohtaja

Anne Koski-Heikkinen

Noora Kyllönen

Eero Suutari

Esa Niiranen

Ella Kiljunen

Olga Alanne

Mervi Tornberg-Karjalainen

Tuovi Kempainen

Helena Ohtonen

Anssi Tuominen, liikelaitoksen johtaja

Olemme tarkastaneet tilinpäätöksen

Kajaanissa päivänä kuuta 2021

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy

Antti Kääriäinen, KHT, JHTT